

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
1.Bf.196/2011/7.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2012. év október hó 30. napján** megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A munkáltatással összefüggésben elkövetett adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társa ellen indult büntetőügyben a Fejér Megyei Bíróság 5.B.267/2006/70. számú ítéletét megváltoztatja.

Az I. r. és a II. r. vádlottak terhére rótt pénzügyi bűncselekményeket egységesen 1 (egy) rendbeli, társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntettként minősíti [Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) és b) pont].

Ellenben mindkét vádlottat felmenti az ellenük társtettesként elkövetett, számvitel rendjének megsértése vétsége [Btk. 289. § (1) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól.

Ezért I. r. vádlott büntetését a halmazati jellegre való utalás mellőzésével 10 (tíz) hónap börtönbüntetésre enyhíti, a felfüggesztés próbaidejének mértékét 1 (egy) évre csökkenti.

A II. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés mértékének érintetlenül hagyása mellett a halmazati jellegre való utalást mellőzi, a felfüggesztés próbaidejének mértékét 2 (kettő) évre csökkenti.

I. r. vádlott lakóhelye: ...

II. r. vádlott lakóhelye: ...

Egyebekben az elsőfokú ítéletet I. r. és II. r. vádlottakkal szemben helybenhagyja.

Az ítélet ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül fellebbezhet.

Indokolás

A Fejér Megyei Bíróság 5.B.267/2006/70. számú, 2011. február 14. napján kihirdetett ítéletével I. r. **vádlottat** a Btk. 310/A § (1) bekezdés a/ pont (3) bekezdés szerinti társtettesként megvalósított munkáltatással összefüggésben elkövetett adócsalás büntette, a Btk. 310/A. § (1) bekezdés a/ pont (2) bekezdés szerinti társtettesként megvalósított munkáltatással összefüggésben elkövetett adócsalás büntette, a Btk. 310. § (1), (2) bekezdése szerinti 3 rb. társtettesként elkövetett adócsalás büntette, a Btk. 310.§ (1), (3) bekezdése szerinti társtettesként elkövetett adócsalás büntette és a Btk. 289. § (1) bekezdés a/ pontja szerinti társttesként elkövetett számvitel rendje megsértése vétsége miatt - halmazati büntetésül - 1 évi - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte.

II. r. **vádlottat** a Btk. 310/A § (1) bekezdés a/ pont (3) bekezdés szerinti társtettesként megvalósított munkáltatással összefüggésben elkövetett adócsalás büntette, a Btk. 310/A. § (1) bekezdés a/ pont (2) bekezdés szerinti társtettesként megvalósított munkáltatással összefüggésben elkövetett adócsalás büntette, a Btk. 310. § (1), (2) bekezdése szerinti 3 rb. társtettesként elkövetett adócsalás büntette, a Btk. 310. § (1), (3) bekezdése szerinti társtettesként elkövetett adócsalás büntette és a Btk. 289. § (1) bekezdés a/ pontja szerinti társttesként elkövetett számvitel rendje megsértése vétsége miatt - halmazati büntetésül - 1 évi 6 hónapi - végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte.

Ellenben mindkét vádlottat felmentette az ellenük a Btk. 276. §-ba ütköző magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól.

Rendelkezett az elsőfokú bíróság a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész a vádlottak terhére eltérő jogi minősítés megállapítása és a kiszabott büntetés súlyosítása végett, valamint a bűnügyi költség részbeni államra való terhelése miatt jelentett be fellebbezést.

A vádlottak és védőik felmentésért fellebbeztek.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.443/2011/2. számú átiratában az ügyészi fellebbezést szűkített körben kizárólag a büntetés súlyosítása és a bűnügyi költség viselésére való kötelezés végett tartotta fenn.

Átiratában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság perrendszerű eljárásban a bizonyítékok mérlegelésével megalapozott és kellően megindokolt tényállást állapított meg. A vádlottak bűnösségére okszerű következtetést vont, és a

bűncselekmények jogi minősítése is törvényes. A hiánytalanul számba vett büntetés kiszabási tényezőket azonban nem a súlya szerint értékelte, ezért az I. r. vádlott esetében a törvényi minimumban, míg a II. r. vádlottal szemben azt alig meghaladó tartamban kiszabott büntetés lényeges súlyosítása indokolt. A járulékos rendelkezések körében továbbra is kifogásolta a bűnügyi költség egy részének az államra történő terhelését. Összességében azt elsőfokú ítélet megváltoztatását, lényegesen hosszabb tartamú és hosszabb próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés kiszabását és a bűnügyi költség megfizetésére való egyetemleges kötelezésüket indítványozta. Az ítéltábla nyilvános ülésén nem képviseltette magát.

A másodfokú eljárásban a védők perbeszédükben a fellebbezést fenntartották és az ügyész fellebbezésének elutasítását indítványozták. Kiemelték, hogy bár a vádlottak ártatlannak vallják magukat a terhükre rótt bűncselekményekben, az igen hosszú büntetőeljárás miatt megnyugodtak volna az ítéletben, ha nincs a terhes ügyészi perorvoslat. A másodfokú eljárásban már nem kifogásolja az ügyészség az elkövetési érték kiszámítását, és az elsőfokú eljárásban is lényegesen leszűkült a vád a vádiratban foglaltakhoz képest. A kifogásolt bűnügyi költség kapcsán arra hivatkoztak, hogy a nyomozás során kirendelt szakértő véleményére nem alapított tényállást az elsőfokú bíróság. A szakvélemény aggályos volt, és a tárgyaláson a szakértő nem tudta megvédeni álláspontját, felkészületlen volt, bár ezt nem tükrözi kellően a jegyzőkönyv, de az elsőfokú ítélet hivatkozik erre a körülményre. Az I. r. vádlott védője azt emelte ki, hogy az elsőfokú eljárásban az ügyészség felfüggesztett szabadságvesztés kiszabását kérte, és a bíróság ezzel egyezően döntött. Az elsőfokú bíróság által meghatározott próbaidő már majdnem eltelt, ezért az ítélet már most súlyosabb, mint a kiszabásakor volt. A II. r. védő arra is hivatkozott, hogy a bűnügyi költségről való döntés helyességét maga a vádmódosítás támasztja alá. Hivatkozott még arra is, hogy a feljelentőkkel kapcsolatos munkaügyi per a mai napig nem zárult le. Összességében a védők a tényállás megalapozatlansága miatt a vádlottak felmentését indítványozták.

A fellebbezések eltérő okból voltak alaposak.

A Fővárosi Ítéltábla a kétirányú perorvoslat alapján eljárva az elsőfokú ítéletet és a megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdés alapján teljes körben, de a (2) bekezdésben írt korlátok mellett, a jogerős felmentő rendelkezést nem érintve bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság elkövetett kisebb - az ügy érdemi felülbírálatát nem befolyásoló - eljárási szabálysértéseket a következők szerint.

Az elsőfokú bíróság nem olvasta fel a tárgyaláson a nyomozás során kirendelt 2. szakértő véleményét a meghallgatása előtt. Mivel utóbb a szakértői véleményre nem alapított tényállást és azt kirekesztette a bizonyítékok közül, ezért a perrendi szabálysértés elenyészett.

A bíróság által kirendelt 1. szakértőnek is csak a második szakvéleménye került felolvasásra, de az alapszakvélemény megismerése végett (a tárgyaláson történt a kézbesítés) napolást kértek a felek, és a szakértő kihallgatásakor annak lényege teljesen feltárult, ezért ezzel sem kellett foglalkoznia az ítéletablának.

Az elsőfokú bíróság 1. tanú és 2. tanú tanúvallomását felolvasással tette a tárgyalás anyagává ismeretlen helyen való tartózkodásuk miatt. Ugyanakkor az iratokból kitűnően a tanúk idézése nem kereste postai jelzéssel érkezett vissza bejelentett lakóhelyükről, ezért a felolvasás feltételei hiányoztak. Mivel a bizományosi/viszonteladói szerződésre vonatkozó vádirati részt utóbb kirekesztette az ügyész a vádból, ez az eljárási szabálysértés sem befolyásolta az ügy elbírálását.

Továbbmenően elmaradt az elsőfokú ítéletben „szöveggönyvként” azonosított okirati bizonyíték felolvasása. E bizonyíték bevonása és felhasználása elvileg belefér a szabad bizonyítás rendszerébe (EBH. 2000/296), de annak a tárgyalás anyagává kell válnia. A jegyzőkönyvekből kitűnően az elsőfokú bíróság teljes terjedelmében felolvasta a tárgyaláson a munkaügyi ítéleteket és jegyzőkönyveket, amelyek tartalmazzák a felvétel lényegi elemeit, ezért közvetetten bekerült a bizonyítási anyagba. Mivel a tanúk vallomása, és a lefoglalt, a vádlottak tagadó vallomásával szemben bizonyítékként elfogadott spirálfüzet tartalmából is megállapítható a tényállás ezzel összefüggő része, illetőleg a szöveggönyv jelentősége a II. r. vádlottnak a büntetőügyben tagadott állításának igazolását szolgálta, az egyéb okból levezetett elvetett védekezése mellett az ügy felülbírálatát ez a szabálysértés sem befolyásolta.

3. tanút teljes körűen figyelmeztette az elsőfokú bíróság jogaira és kötelezettségeire a kihallgatása kezdetén. A tanú hozzájárult a nyomozati vallomásának felolvasásához, ahhoz azonban nem kérte a bíróság a hozzájárulását, hogy a más ügyben gyanúsítottként tett vallomásának - mentességgel érintett része - is a tárgyalás anyagává váljon. Ezt ki kellett rekeszteni a bizonyítékok köréből. Ugyanakkor a tanú vallomásának más részei és a vele szemben jogerősen meghozott, a büntetőjogi felelősségét megállapító ítélet tényállása - amely anyaga volt a bizonyítási eljárásnak - elégséges bizonyíték volt e körben.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a díjmegállapító végzések esetében nem mindig tartalmazta a jegyzőkönyv a jogorvoslati nyilatkozatokat és a jogerő megállapítását.

Döntően azonban betartotta az elsőfokú bíróság az eljárási szabályokat, ezért az ítélet nem vált alkalmatlanná a felülbírálatra.

Az elsőfokú bíróság az ügy ténybeli és jogi elbírálásához szükséges bizonyítékokat beszerezte, az ügyfelderítési kötelezettségét teljesítette. A vádlottak védekezésével részletesen foglalkozott, és megfelelő, alaposan kifejtett irathú indokokkal elvetette.

I. r. vádlott védekezése a spirálfüzetek célját és tartalmát illetően a további bizonyítékok tükrében komolytalan volt, annak a gyerekek iskolai dolgozatához bizonyosan nem volt köze. A szakértő több oldalról is meggyőző érvekkel támasztotta alá, hogy a füzet milyen összefüggésekből következően tartalmazza a társaság bevételeit, és miként lehettek fel a kapcsolódó költségek a könyvelésben, a bevétel összege mellett szereplő mennyiség pedig megegyezik a leltár eladott összegével.

Az elsőfokú bíróság minden kétséges adatot a vádlottak javára értékelt. Így a nem beazonosítható személyek által felvett jövedelmet egyszeri kifizetésként számolta el, és úgy tekintette, hogy nem rendelkeztek más jövedelemmel. Ellentétes számítási mód a munkáltatóra - vádlottakra nézve - hátrányosabb lett volna. Hasonló elvek miatt választotta az elsőfokú bíróság a be nem jelentett, illetőleg a minimálbéren felüli kifizetésekkel érintett dolgozók által átvett bérek bruttóként kifizetett összeg szerinti értelmezését.

Az elsőfokú bíróság a felderített bizonyítékokat elemzően értékelte és az ésszerű gondolkodás szabályai szerint mérlegelte. Logikai hibát nem vétett, megállapításai irathúek, téves ténybeli következtetésektől mentesek, ezért az ítélet tényállása megalapozott, annak támadása a felülmérlegelés tilalmába ütközik.

Az elsőfokú ítélet mentes volt a megalapozatlanságot eredményező hibáktól, a másodfokú bíróság a tényállást az időközben bekövetkezett változásokkal egészíti csak ki, illetőleg számelírásokat javított valamint a cégre vonatkozó adatokat pontosította a következők szerint:

- A vádlottak 2009. évben elváltak, jelenleg mindketten élettársi kapcsolatban élnek. Az I. r. vádlott gépkocsivezetőként dolgozik, a II. r. vádlott munkanélküli. (a vádlottak előadása a másodfokú nyilvános ülésen)
- Az. 1. társaság 2004. február 19. napjától - egyidejűleg a tevékenységi kör megváltoztatásával - ... néven működött. (az iratokban elfekvő cégmásolat adata)
- A vádlottak mindketten a cég önálló képviselőre jogosult üzletvezetői voltak. (cégmásolat tartalma, a csatolt társasági szerződés 10-11 pontja, illetőleg az 1997. évi CXLIV. Törvény (Gt) 21. § (1), (2) bekezdése)
- A vádlottak a cég székhelyét 2004. október 28-án a Budapest ... szám alá helyezték át. (cégmásolat adata)
- Az elsőfokú ítélet 6. oldal 5. és 7. bekezdésében a magánnyugdíj-pénztári tagdíj összegét 56.985. Ft-ra, a személyi jövedelemadó bevételt 460.087.Ft-ra javítja. A 8. oldal 2. bekezdésében az egészségbiztosítási járulék összegét 105. 840. Ft-ra, míg a 9. oldal első bekezdésében a nyugdíjjárulék bevétel összegét 210.150. Ft-ra javítja. (szakvélemény adatai)

- **A vádlottak összesen 10. 946. 231. Ft. tekintetében nem tettek eleget az adó és járulékfizetési kötelezettségüknek.** Ennek rögzítését a később kifejtettek szerinti eltérő jogi minősítés indokolta.

A fentiek szerint kiegészített tényállás már hiánytalan és hibátlan, amely a másodfokú eljárásban irányadó volt és a felülbírálat alapját képezte.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére.

A bűncselekmény jogi minősítése kapcsán a Btk. 2. §-a szerint kellett megvizsgálni a felülbírálatban alkalmazandó anyagi jogszabályt.

Az elsőfokú bíróság is vizsgálta a Btk. 2. §-át és az elbíráláskor hatályos szabályokat alkalmazta, annak kellő indokát adta. Azonban az elsőfokú ítélet óta ismételt anyagi jogszabályváltozás állott be, és éppen az adócsalás tekintetében egységesen költségvetési csalásként kezeli a korábban több bűncselekmény halmazátát megvalósító elkövetési magatartásokat. Továbbmenően a 2012. január 1-jén bekövetkezett változás a számvitel rendjét sértő tényállást is érinti. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott jog jelenleg közbensőnek minősül, ezért a másodfokú bíróságnak az elkövetéskor (2004. december) irányadó szabályokat kellett összevetni az elbíráláskori szabályokkal.

A vádlottak terhére rótt és a Btk. 289. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerint minősített számvitel rendjének megsértése vétsége a 2011. évi CL. törvény 17. §-a alapján 2012. január 1-től nem bűncselekmény. A jogalkotó dekriminalizálta az alapeseteket és csak a korábbi minősített eseteket emelte büntetendő magatartássá, büntettként. E változás objektíve kedvezőbb elbírálást jelent, mivel e tekintetben a korábbi büntetőjogi felelősség igazgatási jogszabályok hatálya alá tartozó igazgatási bírsággal sújtható magatartássá vált.

Az elkövetéskori szabályok szerint a Btk. 310/A. §-ba ütköző Munkaerőpiaci Alap bevételeit biztosító fizetési kötelezettség megsértése 2005. szeptember 1-jétől kikerült tényállásként a Btk.-ból és helyébe a Munkáltatással összefüggésben elkövetett adócsalás került. A több rendbeli bűncselekménynek minősülő és 2 esetben 1 évtől induló (5 évig terjedő) büntetési tétellel fenyegetett tényállások helyett jelenleg a 2 hónaptól 5 évig terjedő és egy rendbeli összefoglalt bűncselekményként, törvényi egységként szabályozott költségvetési csalás került.

A hatályos törvény középértékes büntetés kiszabást ír elő, de eszerint szabta ki az elsőfokú bíróság is a büntetést, mivel az elsőfokú elbírálás idején sem tért el e tekintetben az irányadó jog.

A felfüggesztés próbaideje is jelenleg kedvezőbb, a büntetettre és vétségre irányadó eltérő szabályok egységesülése miatt.

Összességében a vádlottak esetében a többszörös halmazatként kiszabható büntetés helyett, részbeni felmentés és 1 rb. kedvezőbb büntetési tételű bűncselekmény megállapítását jelenti az elbíráláskori jogszabály alkalmazása, ezért főként a felmentő rendelkezés miatt nem mellőzhető.

Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a pénzügyi bűncselekményt a tényállás kiegészítésében rögzített összesített elkövetési értékhez (jelentős érték) igazodóan egységesen költségvetési csalásként minősítette, egyben a számvitel rendjét sértő bűncselekményben felmentő rendelkezést alkalmazott.

Az új minősítés és a kapcsolódó kedvezőbb büntetési tétel, a halmazati jelleg figyelmen kívül hagyása a büntetés kiszabást súlyosító körülmények közül, a felmentő rendelkezés, és az elsőfokú ítélet óta bekövetkezett további 1 év 8 hónapot meghaladó (a felülbírált ítélet nem minősült kiemelt ügynek) időmúlás tükrében a büntetés kiszabás megváltoztatása szükségessé vált.

Az I. r. vádlott idősebb kora miatt nyomatékosabb a büntetlen előélete és a 8 éves időmúlás miatt a büntetés mérséklése is indokolt, továbbá a felfüggesztés próbaidejét is csökkenteni kellett. A II. r. vádlott kezdeményező, irányító, vezető szerepe mellett a kiszabott büntetés a felülbírálat idején is tetтарыны, de a felfüggesztés próbaideje főként az elsőfokú ítélet kihirdetése óta eltelt - a magatartására vissza nem vezethető - időmúlás miatt eltűzött. A kifejtett okok miatt a fentiek szerint kiszabott büntetések megfelelnek a büntetéskiszabási elveknek, kifejezik a bűncselekmény tárgyi súlyát és a vádlottak személyében jelenleg rejlő társadalomra veszélyességet, ezért alkalmasak a büntetési célok kellő biztosítására.

Az ítélet járulékos döntései helyesek.

Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett ügyészi fellebbezés arra is irányult, hogy a nyomozati szakvélemény képezze a tényállás alapját a nettó - a vádlottakra nézve kedvezőtlenebb - számítási formája miatt. A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség e körben nem tartotta fenn a fellebbezést.

Az eljárás bírósági szakaszában az új szakértő kirendelését részben a törvény akkor még kötelező rendelkezése indokolta (védői indítvány), de a számítás bruttó bérre épített formája miatt kellett más szemszögből lényegében újra számfejteni a tanúk bérét, és újra megállapítani a kapcsolódó adók és járulékok mértékét. Az elsőfokú bíróság kellően megindokolta, hogy az elsőként eljáró szakértő kirendeléséhez kapcsolódó költséget nemcsak azért nem indokolt a vádlottakra terhelni, mivel arra nem alapított tényállást, hanem azért is, mert a szakértő a bíróság előtti meghallgatása során nem adott meggyőző és megnyugtató magyarázatokat, a véleményét nem tudta megfelelően megvédeni, és aggálytalanná tenni. Az elsőfokú bíróság indokolását a másodfokú bíróság elfogadta, és ezért nem érintette az e tárgyban meghozott döntést.

A bűnjelekkel kapcsolatos rendelkezés törvényes.

A fenti kifejtettkre figyelemmel az ítélőtábla a Fejér Megyei Bíróság (jelenleg Székesfehérvári Törvényszék) ítéletét a Be. 372. §-a szerint a jogi minősítő és a büntetést kiszabó részében megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit helybenhagyta.

Az ítélet a bűnösség kérdésében - a felmentő másodfokú rendelkezés miatt - eltér az elsőfokon meghozott döntéstől, ezért a Be.386.§ (1) bekezdés c./ pontja megnyitja a másodfellebbezés lehetőségét.

Budapest, 2012. év október hó 30. napján

. Rédei Géza s.k.. Mató Ágnes s.k.. Vincze Piroska s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Fejér Megyei Bíróság 5.B.267/2006/70. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.196/2011/7. számú ítéletében írt változtatások mellett I. r. és II. r. vádlottakkal szemben 2012. év november hó 20. napján jogerőre emelkedett és a fel nem függesztett részében végrehajtható.

Budapest, 2012. év november 20. napján

. Rédei Géza s.k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül: